

STAVANGER KOMMUNE

Økonomiavdelingen
Strategi og analyse

Kommunal og moderniseringsdepartementet,
postmottak@kmd.dep.no

Postboks 8112 Dep.,
0032 OSLO

Dato: 25.01.2015
Saksnummer: 14/19322-5
Journalnummer: 5730/15
Deres referanse:

HØRINGSUTTALELSE FRA STAVANGER KOMMUNE - FORSLAG TIL ENDRINGER I LOV OM INTERKOMMUNALE SELSKAP

Det vises til høringsbrev av 05. november 2014 vedrørende forslag til endringer i lov om interkommunale selskap.

Stavanger formannskap behandlet forslaget den 05. februar 2015 som sak 29/15 – «Høringsuttalelse – Forslag til endringer i lov om interkommunale selskaper».

Stavanger kommunes høringsuttalelse framgår av vedlagt saksprotokoll.

Med hilsen

Kristine C. Hernes
direktør økonomi

Bjørn Morten Hermansen
saksbehandler

Vedlegg: Saksprotokoll (29/15) – «Høringsuttalelse – Forslag til endringer i lov om interkommunale selskap»

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Postadresse
Postboks 8001, 4068 Stavanger
Besøksadresse
Øvre Kleivegate 15

Telefon 04005
postmottak.okonomi@stavanger.kommune.no
www.stavanger.kommune.no
Org.nr. NO 964 965 226

Økonomiavdelingen

Postadr.: Postboks 8001, 4068 Stavanger
Besøksadr.: Øvre Kleivegate 15
Telefon: 04005. Faks: 51507046
E-post: postmottak.ekonomi@stavanger.kommune.no
www.stavanger.kommune.no
Org.nr. NO 964 965 226

Saksprotokoll

REFERANSE
BMHE-14/19322-7

JOURNALNR.
10175/15

DATO
06.02.2015

Utvalg: Stavanger formannskap
Møtedato: 05.02.2015
Sak: 29/15

Resultat: Dissens

Arkivsak: 14/19322
**HØRINGSUTTALELSE - FORSLAG TIL ENDRINGER I LOV OM
INTERKOMMUNALE SELSKAPER**

Behandling:

John Peter Hernes (H) fremmet følgende alternative forslag på vegne av H, FrP, V, KrF, Sp og den uavhengige representanten Hilde Karlsen:

«Det vises til høringsbrev av 05. november 2014, og tilhørende høringsnotat, vedrørende forslag til endringer i lov om interkommunale selskap (IKS-loven).

Stavanger kommune anser det som formålstjenlig å avvente eventuelle endringer i IKS loven med utgangspunkt i EØS-avtalens art. 61 (1), til det foreligger anbefalinger/vedtak i det pågående arbeidet til kommunelovutvalget og kommunereformen. Ved å se disse prosessene i en sammenheng kan det legges til rette for etablering av framtidsrettede organisasjonsmodeller som er tilpasset ny kommunestruktur, nye oppgaver for kommunesektoren og internasjonalt regelverk. Stavanger kommune kan ikke se at det er konkrete endringer i retningslinjer, endret rettspraksis eller klagesaker i senere tid som fordrer en snarlig endring i IKS-loven i tråd departementets forslag.

Stavanger kommune er i dag deltaker i ni interkommunale selskap (IKS). Selskapene ivaretar hovedsakelig lovpålagte oppgaver eller andre oppgaver av stor samfunnsmessig betydning (tjenester av allmenn økonomisk betydning). Virksomheten utgjør således ikke «økonomisk aktivitet» og vil dermed ikke omfattes av samtlige seks vilkår i statsstøtteregelverket. Det samme vil trolig være tilfelle for en betydelig andel av de 261 IKS-ene.

Deltakerkommuner, IKS-er og den kommunale revisjonen i regionen arbeider systematisk for å sikre etterlevelse av statsstøtteregelverket, herunder bl.a. forhindre kryss-subsidiering mellom selvkost- og næringsvirksomhet. IKS-er som har levert tjenester i konkurranse med andre, har skilt ut denne delen av virksomheten i egne aksjeselskap. Transaksjoner mellom morselskap og datterselskap er basert på markedsmessige vilkår. Dette medfører at den gjenværende virksomheten i IKS-ene ikke utgjør

«økonomisk aktivitet». Det faktum at kommunesektoren over lengre tid har foretatt nødvendige organisatoriske tilpasninger til statsstøttereguleringen, burde omtales i høringsnotatet og følgelig inngå som et element i vurderingen av behovet for endringer i IKS-loven.

Begrenset ansvar vil i utgangspunktet kunne gi en betydelig økning i finansieringskostnadene også for IKS som ikke opererer i et marked, og dermed øke kostnaden ved å levere kommunale tjenester. De ni IKS-ene som kommunen er deltaker i har en samlet låneramme på ca. 6,6 mrd. og en samlet låneportefølje i underkant av 3 mrd. Omfanget av låneavtaler som må reforhandles i løpet av overgangsperioden på ett år er følgelig stort. Økte lånekostnader vil nødvendigvis øke selvkosten for de oppgavene som utføres, hvilket igjen vil medføre økte utgifter for kommunenes innbyggere for lovpålagte oppgaver.

Departementet foreslår å innføre begrenset ansvar for samtlige IKS, uavhengig av hvilken type virksomhet eller aktivitet de driver, i stedet for å avgrense lovens virkeområde til selskaper som ikke driver «økonomisk aktivitet». Begrunnelsen for dette er at det vil være krevende for kommunene å vurdere hva slags virksomhet som er ikke-økonomisk aktivitet siden foretaksbegrepet utvikles løpende gjennom rettspraksis. Dersom kommuner som følge av at det innføres en begrenset ansvarsform velger å gi kommunale garantier, må kommunene likevel ta stilling til hvorvidt virksomheten utgjør «økonomisk aktivitet». Slike garantier skal videre godkjennes av fylkesmannen. Innføring av begrenset ansvar i IKS loven vil således ikke eliminere problemstillinger knyttet til grensetilfeller.

Egenkapitalsituasjonen til IKS vil ofte reflektere virksomhetens karakter, finansiering i form tilskudd eller gebyrer innenfor selvkostområdet, og det ubegrensede ansvaret i IKS-loven. Forslaget om å lovfeste krav om at IKS skal ha forsvarlig egenkapital ut ifra risikoen ved og omfanget av virksomheten, og den tilhørende handlingsplikten for styret dersom egenkapitalen er for lav, vil medføre at egenkapitalen må styrkes i en rekke IKS. Det å finansiere opp IKS-ene med en forsvarlig egenkapital i løpet av kort tid, vil være svært krevende som følge av den økonomiske stillingen til mange deltakerkommuner.

I høringsnotatet foreslås en overgangsperiode på ett år. Innenfor denne tidsrammen forutsettes det at selskapene får refinansiert sin eksisterende låneporteføljen, kommunene får behandlet saker om garantistillelse der dette tillates, og egenkapitalen i det enkelte selskap bringes i samsvar med kravene om forsvarlig egenkapital. Stavanger kommune anser den foreslåtte overgangsperioden som altfor kort.

Stavanger kommunes samlede vurdering av høringsnotatet er at saken primært bør utsettes i påvente av anbefalinger/vedtak i det pågående arbeidet til kommunelovutvalget og kommunereformen. Det bør videre vurderes om intensjonen med forslaget kan ivaretas gjennom andre løsninger. Det kan f.eks lovfestes (kommuneloven) krav til at næringsvirksomhet skal organiseres i egne juridiske enheter (aksjeselskap).

Dersom departementet likevel velger å videreføre forslaget uten opphør, bør man begrense loven til selskaper som driver ikke-økonomisk aktivitet (løsningsalternativ 2). Dette vil innebære at all økonomisk aktivitet må skilles ut i andre selskapsformer, for eksempel AS. I mellomtiden vil Stavanger kommunen gjennom sitt kontroll- og tilsynsansvar (selskapskontroller) og eieroppfølging bidra til å sikre at EØS-avtalens regler om offentlig støtte etterleves.»

Votering:

Rådmannens forslag fikk 5 stemmer (Ap, SV)

Alternativt forslag på vegne av H, FrP, V, KrF, Sp og den uavhengige representanten Hilde Karlsen ble vedtatt med 14 stemmer (H (6), FrP, V, KrF, Sp og den uavhengige representanten Hilde Karlsen)

Formannskapet flertallsvedtak:

Det vises til høringsbrev av 05. november 2014, og tilhørende høringsnotat, vedrørende forslag til endringer i lov om interkommunale selskap (IKS-loven).

Stavanger kommune anser det som formålstjenlig å avvente eventuelle endringer i IKS loven med utgangspunkt i EØS-avtalens art. 61 (1), til det foreligger anbefalinger/vedtak i det pågående arbeidet til kommunelovutvalget og kommunereformen. Ved å se disse prosessene i en sammenheng kan det legges til rette for etablering av framtidsrettede organisasjonsmodeller som er tilpasset ny kommunestruktur, nye oppgaver for kommunesektoren og internasjonalt regelverk. Stavanger kommune kan ikke se at det er konkrete endringer i retningslinjer, endret rettspraksis eller klagesaker i senere tid som fordrer en snarlig endring i IKS-loven i tråd departementets forslag.

Stavanger kommune er i dag deltaker i ni interkommunale selskap (IKS). Selskapene ivaretar hovedsakelig lovpålagte oppgaver eller andre oppgaver av stor samfunnsmessig betydning (tjenester av allmenn økonomisk betydning). Virksomheten utgjør således ikke «økonomisk aktivitet» og vil dermed ikke omfattes av samtlige seks vilkår i statsstøtteregelverket. Det samme vil trolig være tilfelle for en betydelig andel av de 261 IKS-ene.

Deltakerkommuner, IKS-er og den kommunale revisjonen i regionen arbeider systematisk for å sikre etterlevelse av statsstøtteregelverket, herunder bl.a. forhindre kryss-subsidiering mellom selvkost- og næringsvirksomhet. IKS-er som har levert tjenester i konkurranse med andre, har skilt ut denne delen av virksomheten i egne aksjeselskap. Transaksjoner mellom morselskap og datterselskap er basert på markedsmessige vilkår. Dette medfører at den gjenværende virksomheten i IKS-ene ikke utgjør «økonomisk aktivitet». Det faktum at kommunesektoren over lengre tid har foretatt nødvendige organisatoriske tilpasninger til statsstøtteregelverket, burde omtales i høringsnotatet og følgelig inngå som et element i vurderingen av behovet for endringer i IKS-loven.

Begrenset ansvar vil i utgangspunktet kunne gi en betydelig økning i finansieringskostnadene også for IKS som ikke opererer i et marked, og dermed øke kostnaden ved å levere kommunale tjenester. De ni IKS-ene som kommunen er deltaker i har en samlet låneramme på ca. 6,6 mrd. og en samlet låneportefølje i underkant av 3 mrd. Omfanget av låneavtaler som må reforhandles i løpet av overgangsperioden på ett år er følgelig stort. Økte lånekostnader vil nødvendigvis øke selvkosten for de oppgavene som utføres, hvilket igjen vil medføre økte utgifter for kommunenes innbyggere for lovpålagte oppgaver.

Departementet foreslår å innføre begrenset ansvar for samtlige IKS, uavhengig av hvilken type virksomhet eller aktivitet de driver, i stedet for å avgrense lovens virkeområde til selskaper som ikke driver «økonomisk aktivitet». Begrunnelsen for dette er at det vil være krevende for kommunene å vurdere hva slags virksomhet som er ikke-økonomisk aktivitet siden foretaksbegrepet utvikles løpende gjennom rettspraksis. Dersom kommuner som følge av at det innføres en begrenset ansvarsform velger å gi kommunale garantier, må kommunene likevel ta stilling til hvorvidt virksomheten utgjør «økonomisk aktivitet». Slike garantier skal videre godkjennes av fylkesmannen. Innføring av begrenset ansvar i IKS loven vil således ikke eliminere problemstillinger knyttet til grensetilfeller.

Egenkapitalsituasjonen til IKS vil ofte reflektere virksomhetens karakter, finansiering i form tilskudd eller gebyrer innenfor selvkostområdet, og det ubegrensede ansvaret i IKS-loven. Forslaget om å lovfeste krav om at IKS skal ha forsvarlig egenkapital ut ifra risikoen ved og omfanget av virksomheten, og den tilhørende handlingsplikten for styret dersom egenkapitalen er for lav, vil medføre at egenkapitalen må styrkes i en rekke IKS. Det å finansiere opp IKS-ene med en forsvarlig egenkapital i løpet av kort tid, vil være svært krevende som følge av den økonomiske stillingen til mange deltakerkommuner.

I høringsnotatet foreslås en overgangsperiode på ett år. Innenfor denne tidsrammen forutsettes det at selskapene får refinansiert sin eksisterende låneporteføljen, kommunene får behandlet saker om garantistillelse der dette tillates, og egenkapitalen i det enkelte selskap bringes i samsvar med kravene

om forsvarlig egenkapital. Stavanger kommune anser den foreslåtte overgangsperioden som altfor kort.

Stavanger kommunes samlede vurdering av høringsnotatet er at saken primært bør utsettes i påvente av anbefalinger/vedtak i det pågående arbeidet til kommunelovutvalget og kommunereformen. Det bør videre vurderes om intensjonen med forslaget kan ivaretas gjennom andre løsninger. Det kan f.eks lovfestes (kommuneloven) krav til at næringsvirksomhet skal organiseres i egne juridiske enheter (aksjeselskap).

Dersom departementet likevel velger å videreføre forslaget uten opphør, bør man begrense loven til selskaper som driver ikke-økonomisk aktivitet (løsningsalternativ 2). Dette vil innebære at all økonomisk aktivitet må skilles ut i andre selskapsformer, for eksempel AS. I mellomtiden vil Stavanger kommunen gjennom sitt kontroll- og tilsynsansvar (selskapskontroller) og eieroppfølging bidra til å sikre at EØS-avtalens regler om offentlig støtte etterleves.

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.